IDA-TALLINNA KESKHAIGLA

AS Ida-Tallinna Keskhaigla
Ravi 18, 10138 Tallinn
Rg-kood 10822068
Tel 666 1900
E-post info@itk.ee
www.itk.ee

Füüsilisel koormusel kujunev larüngospasm (kõri obstruktsioon) ehk EILO

Käesoleva infomaterjali eesmärgiks on selgitada patsiendile füüsilisel koormusel kujuneva larüngospasmi ehk kõri obstruktsiooni (ingl exercise-induced laryngeal obstruction, lüh EILO) olemust, diagnoosimist ja ravi.

EILO avaldumine

Peamiseks kaebuseks on hingamisraskus, mis kujuneb füüsilisel koormusel. Tihtipeale esineb EILO üldiselt tervetel inimestel, kellel on hingamisraskuse tõttu varem diagnoositud koormusastma ning selle raviks määratud kiire toimega bronhilõõgastid (nt salbutamool jt) olulisel määral hingamisraskust ei leevenda. Kaebuseid võivad lisaks võimendada ka emotsionaalne stress ning psüühilised faktorid.

EILOle on iseloomulik järgmine:

- Kaebused tekivad kehalisel koormusel (kõndimine, jooksmine, rattasõit, rulluisutamine, ujumine, tantsimine/ergutustants, pesa- ja korvpall jm). Iseloomulik on järsult tekkiv hingamisraskus, pingetunne kõri piirkonnas, suruv tunne rinnus eelkõige tugeva füüsilise koormuse ajal (nt võistlustel), lisaks võivad kaasneda astmale iseloomulikud vilinad väljahingamise ja/või sissehingamise ajal.
- Hingamisraskus kaob kiirelt koormuse vähenedes.
- Hingamisfunktsiooni on kopsuarst varem uurinud, kuid hingamisraskuse põhjus pole selgunud või on patsiendil diagnoositud koormusastma.
- Esineb sagedamini alla 20 aasta vanustel noorsportlastel (kõige sagedamini 11-18 aasta vanuselt), tüdrukutel kolm korda sagedamini kui poistel.
- Sageli kaasneb emotsionaalne stress ning ärevus – nõudlikkus iseenda suhtes, kaotusega mitteleppimine jne.

Uuringud on näidustatud noorsportlastele, kellel:

- kujuneb/väljendub füüsilise koormuse suurenemisel (sh võistlusmomendil) hingamisraskus, mille tõttu peab ta tegema hingetõmbepausi.
- on varem diagnoositud astma (sh koormusastma), kuid selle raviks määratud kiire toimega bronhilõõgastid (nt salbutamool jt) olulisel määral hingamisraskust ei leevenda.

Uuringule registreerimine

Uuringule registreerimine toimub Ida-Tallinna Keskhaigla kõrva-nina-kurguhaigustekeskuse häälekabineti telefonil5660 7836 saatekirja alusel.

Kõri endoskoopiline uuring

Patsient peab olema uuringu ajal terve.

Esmalt tehakse kõrva-nina-kurguhaigustekeskuse häälekabinetis kõri endoskoopiline uuring.

Kui uuringuga ei selgu kaebuste põhjused, tehakse patsiendile taastusravikliinikus dünaamiline koormusuuring jooksulindil või veloergomeetril. Uuringule tuleb kaasa võtta spordiriided ja -jalanõud.

Uuringu ajal jälgitakse südamerütmi (EKG-d) ja arteriaalset vererõhku ning koormustesti ajal tehakse kõri endoskoopiline uuring.

Uuringul osaleb ka logopeed.

EILO diagnoositakse, kui uuringu ajal tuleb nähtavale kõripealsete struktuuride (kõrikaas ehk epiglottis, arükõhred) ebanormaalne kokkutõmbumine ja/või häälepaelte ebatäielik sulgumine, mis takistab õhuvoolu liikumist.

Uuringuga saab täpsustada, kas sümptomid esinevad sisse- või väljahingamise ajal, larüngospasm on kiire või aeglase algusega ning kaua kaebused kestavad. Samuti on võimalik juba uuringu ajal alustada raviga.

Kui esmasel uuringul hingamisraskused ei avaldu, kuid kaebused püsivad, on soovitatav uuringut korrata.

Ravi

EILO puhul on esmane ravivõte õige hingamistehnika omandamine logopeedi või füsioterapeudi juhendamisel. Raskematel juhtudel võib abi olla kirurgilisest ravist.

ITK1032
Käesoleva infomaterjali on kooskõlastanud kirurgiakliinik 01.01.2025. a